

Pan
Dr hab. Maciej Duszczyk
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Spraw Wewnętrznych
i Administracji

Szanowny Panie Ministrze,

Honourable Minister,

W dniu 28 września 2023 r. Rada Unii Europejskiej podjęła decyzję o przedłużeniu tymczasowej ochrony na terenie Unii Europejskiej dla osób uciekających przed rosyjską wojną przeciwko Ukrainie od dnia 4 marca 2024 r. do dnia 4 marca 2025 r.¹ **Do chwili obecnej polski rząd nie podjął jednak działań mających na celu implementację wskazanych rozwiązań do polskiego porządku prawnego.**

Mając na uwadze powyższe, w imieniu podpisanych pod pismem organizacji pozarządowych, w celu zapewnienia ochrony oraz bezpieczeństwa prawnego osobom z Ukrainy w Polsce po dniu 4 marca 2024 r., zwracam się uprzejmą prośbą o **pilne podjęcie działań legislacyjnych mających na celu uregulowanie kwestii statusu prawnego pobytu poprzez dalsze przedłużenie zasad**

On 28 September 2023, the Council of the European Union took a decision to extend temporary protection on the territory of the European Union for persons fleeing from the Russian war against Ukraine from 4 March 2024 until 4 March 2025. **To date, however, the Polish government has not taken action to implement the indicated solutions into the Polish legal order.**

Considering the above, on behalf the group of NGOs signed to the letter, in order to ensure the protection and legal security of persons from Ukraine in Poland after 4 March 2024, **I kindly request to urgently undertake legislative activities aimed at regulating the issue of legal status of residence by further extending the rules in force in the Act of**

¹<https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2023/09/28/ukrainian-refugees-eu-member-states-agree-to-extend-temporary-protection/>

obowiązujących w ustawie z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 103, z 2022 r. poz. 2600, z 2023 r. poz. 185, z późn.zm., dalej: "specustawa") **o kolejny rok, to jest co najmniej do dnia 4 marca 2025 r.**

W naszej ocenie **rozwiązanie takie powinno spełniać przynajmniej minimalne wymogi przewidziane przez dyrektywę Rady 2001/55/WE** z dnia 20 lipca 2001 r. w sprawie minimalnych standardów przyznawania tymczasowej ochrony na wypadek masowego napływu wysiedleńców oraz środków wspierających równowagę wysiłków między Państwami Członkowskimi związanych z przyjęciem takich osób wraz z jego następstwami².

Niezależnie od powyższego, należy podkreślić, iż **tymczasowa ochrona ma przede wszystkim służyć jako rozwiązanie awaryjne, a nie trwałe. Nadszedł czas, aby zacząć myśleć o tym, co się stanie, gdy tymczasowa ochrona dobiegnie końca.** Dlatego w naszej ocenie, ze względu na dużą liczbę osób z Ukrainy w Polsce, jak również na perspektywę niezbędnych zmian legislacyjnych rozmowy na temat "strategii wyjścia" dla tymczasowej ochrony osób z Ukrainy w Polsce oraz przyszłych regulacji prawnych w Polsce w tej materii powinny zostać podjęte jak najszybciej.

12 March 2022 on assistance to citizens of Ukraine in connection with armed conflict on the territory of that country (i.e. Dz. U. of 2023, item 103, of 2022, item 2600, of 2023, item 185, 547, 1088, 1234, 1641, 1672, 1717, hereinafter: the "specustawa") **for another year, i.e. at least until 4 March 2025.**

In our opinion, **such a solution should meet at least the minimum requirements provided by Council Directive 2001/55/EC** of 20 July 2001 on minimum standards for giving temporary protection in the event of a mass influx of displaced persons and on measures promoting a balance of efforts between Member States in receiving such persons and bearing the consequences thereof.

Notwithstanding the above, **it should be emphasized that temporary protection is primarily intended to serve as an emergency solution, not a permanent one. It is time to start thinking about what will happen when temporary protection comes to an end.** Therefore, in our opinion, due to the large number of persons from Ukraine in Poland, as well as the prospect of necessary legislative changes, discussions on an "exit strategy" for temporary protection of persons from Ukraine in Poland and future legal regulations in

² Dz.U. EU L 212, 07/08/2001 P. 0012 - 0023

Ustalenie jak w dalszej perspektywie ma wyglądać dalszy status prawny tych osób jest złożonym procesem, dlatego w naszej ocenie **konieczne jest jak najwcześniejsze zaplanowanie dalszych działań legislacyjnych dotyczących statusu pobytowego dla osób z Ukrainy w Polsce.**

Potrzeba uregulowania kwestii dalszego statusu prawnego osób z Ukrainy w Polsce po dniu 4 marca 2024 r. wynika m.in. z określonej w art. 2 Konstytucji RP zasady demokratycznego państwa prawa, z której wywodzona jest zasada ochrony zaufania jednostki do państwa i stanowionego przez nie prawa. Z zasadą tą wiąże się m.in. przewidywalność działań organów państwa. Ponadto, Trybunał Konstytucyjny interpretując tę zasadę wskazuje, że: „przyjmowane przez ustawodawcę nowe unormowania nie mogą zaskakiwać ich adresatów, którzy powinni mieć czas na dostosowanie się do zmienionych regulacji i spokojne podjęcie decyzji co do dalszego postępowania”³.

Nowe przepisy, które miałyby ewentualnie zostać wprowadzone w miejsce specustawy, powinny umożliwiać wszystkim uchodźcom z Ukrainy - w tym również grupom szczególnie narażonym na wykluczenie tj. osoby starsze, osoby z niepełnosprawnościami czy samotne matki pozostające bez pracy - sprawne zalegalizowanie pobytu w Polsce, bez konieczności spełnienia wymogu podjęcia

Poland in this matter should be undertaken as soon as possible.

Determining what the further legal status of these persons is to look like in the long term is a complex process, therefore, in our opinion, **it is necessary to plan as early as possible for further legislative measures concerning the residence status for Ukrainian persons in Poland.**

The need to regulate the issue of the further legal status of persons from Ukraine in Poland after 4 March 2024 results, inter alia, from the principle of a democratic state of law set out in Article 2 of the Constitution of the Republic of Poland, from which is derived the principle of protection of individual's trust in the state and the law created by it. This principle is linked to, inter alia, the predictability of the actions of state bodies. Furthermore, the Constitutional Court interpreting this principle indicates that: "new regulations adopted by the legislator must not take their addresses by surprise, who should have time to adapt to the amended regulations and calmly take a decision on further proceedings".

New provisions, which would possibly be introduced in place of the special law, should enable all refugees from Ukraine - including groups particularly vulnerable to exclusion, i.e.

³ Por. wyrok TK z 7 lutego 2001 r., sygn. akt K 27/00

pracy, bowiem nie w każdym przypadku będzie to możliwe z uwagi na czynniki tj. konieczność opieki nad dziećmi, czy chorym lub niepełnosprawnym członkiem rodziny.

Rozwiązanie takie zmusiłoby wskazane grupy szczególnie wrażliwe na konieczność powrotu do Ukrainy, a tym samym możliwość na narażenie na utratę zdrowia lub życia lub przymus emigracji z Polski do innego państwa.

Z związku z powyższym **zwracamy się z uprzejmą prośbą o podjęcie pilnych działań legislacyjnych we wskazanym zakresie.**

Ponadto, będziemy wdzięczni za zwrócenie się przez Pana Ministra do Ministry Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w celu uzyskania informacji dotyczących przyszłych uregulowań prawnych w zakresie świadczeń socjalnych przysługujących aktualnie osobom z Ukrainy oraz podzielenie się z nami tą informacją. Należy zauważyć, iż obecnie około 960 620⁴ przebywających w Polsce Ukraińców pracuje i płaci podatki; nie funkcjonują więc wyłącznie na podstawie świadczeń socjalnych⁵. Jednocześnie część z nich korzysta z tej pomocy na zasadach obowiązujących obywateli polskich. Biorąc pod uwagę stosunek liczby obywateli Ukrainy, którzy pracują w Polsce i odprowadzają składki do polskiego systemu ubezpieczeń społecznych do liczby obywateli Ukrainy,

the elderly, persons with disabilities or single mothers without work - to legalize their stay in Poland without the need to fulfill the requirement to take up employment, as this will not be possible in every case due to factors such as the need to care for children or an ill or disabled family member. Such a solution would force the indicated vulnerable groups to return to Ukraine, with the possibility of being exposed to loss of health or life or being forced to emigrate from Poland to another country.

In view of the above, **we kindly request you to take urgent legislative action in this regard.**

In addition, we would be grateful if the Minister would address the Ministry of Family, Labour and Social Policy to obtain information concerning future legal regulations in the field of social benefits currently available to persons from Ukraine and to share this information with us. It should be noted that currently around 800 000 Ukrainians residing in Poland work and pay taxes, rather than expect to function solely on the basis of social assistance. At the same time, some of them benefit from this assistance under the rules applicable to Polish citizens. Taking into account the ratio of the number of Ukrainian citizens

⁴ po. <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/w/ddn-20231208-2>

⁵ por. "Sytuacja życiowa i ekonomiczna migrantów z Ukrainy w Polsce w 2023 roku. Raport z badania ankietowego", s. 3 oraz 15, https://nbp.pl/wp-content/uploads/2024/01/raport_migranci_z-Ukrainy_2023.pdf

którzy mają
wypłacane różnego rodzaju zasiłki i dopłaty w

ramach pomocy społecznej, **uprzejmię
wnosimy o poparcie naszego postulatu
mającego na celu ich dalsze przedłużenie.**

who work in Poland and pay contributions
to the Polish social insurance system to
the number of Ukrainian citizens who are
paid various types of benefits and
subsidies under social assistance, **we
kindly request to support our
recommendation of their further
extension.**

W imieniu:

1. Fundacja Right to Protection
2. Danish Refugee Council Polska
3. Plan International Poland
4. Fundacja Ocalenie
5. Stowarzyszenie Patchwork
6. Fundacja Inicjatywa Dom Otwarty
7. Fundacja HumanDoc
8. Podkarpackie Stowarzyszenie dla Aktywnych Rodzin
9. Fundacja Pomosty
10. Fundacja To Proste (Mapuj Pomoc)
11. Fundacja Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych
12. Fundacja Kalejdoskop Kultur
13. Anna Duniewicz- Inicjatywa Nasz Rzecznik

On behalf of:

1. Foundation Right to Protection
2. Danish Refugee Council Poland
3. Plan International Poland
4. Ocalenie Foundation
5. Patchwork - Association of immigrant families of persons with disabilities
6. The Open House Initiative Foundation
7. Foundation HumanDoc
8. Subcarpathian Association for Active Families
9. Bridges Foundation
10. Foundation It's Simple (MapAid)
11. Foundation for Social and Economic Initiatives
12. Fundacja Kaleidoscope of Cultures
13. Anna Duniewicz - Our Ombudsman Initiative

Do wiadomości:

**Pan Profesor
Marcin Wiącek
Rzecznik Praw Obywatelskich**
biurorzecznika@brpo.gov.pl

ul. Tamka, 37/1
000-355, Warszawa, Polska

REGON: 525069264
NIP: 7011139946

+48 602136569

Mail: a.kistowska@r2p.ngo

For information:

Pani
dr Agnieszka Dziemianowicz-Bąk
Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki
Społecznej
e-mail: info@mrips.gov.pl

Mr. Professor
Marcin Wiącek
Ombudsman
biurorzecznika@brpo.gov.pl

Z poważaniem,
Ivanna Herus
Dyrektorka
Fundacji Right to Protection

Ms.
Dr. Agnieszka Dziemianowicz-Bąk
**Minister for Family Affairs, Labour
and Social Policy**
Ministry of Family Affairs, Labour
and Social Policy
e-mail: info@mrips.gov.pl

ul. Tamka, 37/1
000-355, Warszawa, Polska

REGON: 525069264
NIP: 7011139946

+48 602136569

Mail: a.kistowska@r2p.ngo